

Tjänsteskrivelse

Handläggare
Utredare Helena B Jansson
026-17 87 87
helena.b.jansson@gavle.se

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Lön och anställningsvillkor för ledsagare och avlösare enligt LSS

Bakgrund

Under 2008 överfördes handläggning och utförande av LSS-insatser till barn upp till 20 år från Socialtjänst Gävle till Omvårdnad Gävle. Det innebar att sedan dess har två ersättningsmodeller hanterats parallellt och samordnats i vissa delar.

Underlag i utredningen 2019

Ledsagare har sedan 2009 haft timersättning enligt lägsta vårdbiträdesnivå. År 2018 låg lönenivån på 97,91 kronor per timme samt OB-tillägg. I januari 2018 fanns 27 ledsagare som fick ersättning för ca 400 timmar per månad, genomsnittlig kostnad per timme på 111,33 kronor.

I januari fanns 37 avlösare till barn och ungdomar, som ofta tjänstgjort under OB-tid. Avlösarna ersattes tidigare inom Omvårdnad Gävle med 108 kronor per timme samt OB-tillägg. I och med överföringen av ärenden gällande barn från Socialtjänst Gävle till Omvårdnad Gävle blev lönenivåerna alltmer differentierade. I februari 2018 betalades ersättning för 578 timmar med totalt 62 422 kronor och 14 130 kronor i OB-tillägg och sovandejour-ersättning. Det gav en genomsnittlig kostnad på 132,44 kronor per timme.

Nämndsbeslutet 2019

I utredningen till beslutet i juni 2019 (19AFN64) styrdes rätten till OB-ersättning bort och ledsagare och avlösare skulle fortsätta hanteras som uppdragstagare (det vill säga utan anställningsvillkor). Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutade att nya och befintliga ledsagare och avlösare skulle ersättas per timme motsvarande snittet från år 2018, d v s 116,97 kronor per timme. Ledsagarna skulle då fortsätta få ersättning mot kvittoredovisning för aktiviteter som ingår i uppdraget, det vill säga inträden, fika/mat (billigaste menyalternativet) samt resa och logi.

Skrivelse efter beslutet

Det inkom en skrivelse från 2019-10-15 från utförarenheten som motiverar varför inte nämndens beslut bör genomföras.

”Vi måste ta ett omtag om vilken ersättningsnivå avlösarna ska ha. Förslaget som togs i juni 2019 av Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden (Dnr19AFN64) kommer ge katastrofala följder. Vi samordnare har nu upptäckt riskerna och har därför inte genomfört nämndens beslut. Risken är stor för det blir mycket svårare att rekrytera och får behålla främst avlösare, nu när OB-ersättningen har tagits bort.”

Avlösarna drabbas mest av nämndens beslutet i juni år 2019, då både deras timersättning sänks och OB-ersättningen tas bort, eftersom avlösare har fler uppdrag på obekvämt arbetstid.

Kollektivavtal

Det har under många år funnits ett kollektivavtal bland annat för Sveriges kommuner som styr anställningsform till bland annat ledsagare och avlösare. Kollektivavtalet PAN 20 Lön och anställningsvillkor för personlig assistent och anhörigvårdare och Bilaga 2 Bestämmelser för personlig assistent och anhörigvårdare;

“§ 1 Tillämpningsområde

Om inte annat följer av lag, förordning eller statlig myndighetsföreskrift gäller detta avtal för arbetstagare som anställs särskilt i följande fall

- a) personlig assistent, ledsagare eller avlösare som anställs på anmodan av person med funktionsnedsättning enligt gällande sociallagstiftning,*
- b) anhörigvårdare vars arbete innefattar tillsyn av barn eller vuxen som inte kan ta vård om sig själv och som arbetstagaren lever i hushållsgemenskap med,*

***Anmärkning** Den som vårdar anhörig och ersättes härför med s.k. vårdbidrag är inte att betrakta som anställd.”*

Nytt förslag

Mot bakgrund av både skrivelsen från utförarenheten och det kollektivavtal som finns föreslås nya anställningsvillkor med tillhörande ersättningsnivå. Kollektivavtalet PAN, som omfattar dessa två professioner ledsagare och avlösare, bör följas. Det är en objektsanställning med timlön och OB-ersättning per arbetad timme. Kollektivavtalet PAN används sedan tidigare inom personlig assistans och anhörganställning.

Sammanfattning

Sedan 1994 då LSS trädde i kraft har ledsagare och avlösare hanterats som uppdragstagare och inte anställda. Under åren har ersättningen hanterats på lite olika sätt, inom Socialtjänst Gävle och Omvårdnad Gävle. Sedan många år har både ledsagare och avlösare haft uppdrag med en timersättning och OB-tillägg. I nämndsbeslutet (19AFN64) togs rätten till OB-tillägg bort samtidigt som timersättningen justerades. Nu har det uppmärksammats att borttagandet av OB-tillägg innebär svårigheter att verkställa beslut. Nu föreslås att ett kollektivavtal ska följas. Kollektivavtalet *PAN 20 Lön och anställningsvillkor för personlig assistent och anhörigvårdare och Bilaga 2* innebär att ledsagare och avlösare får anställningsvillkor med objektsanställning, timlön och OB-ersättning.

Magnus Höjjer
Sektorchef
Välfärd Gävle